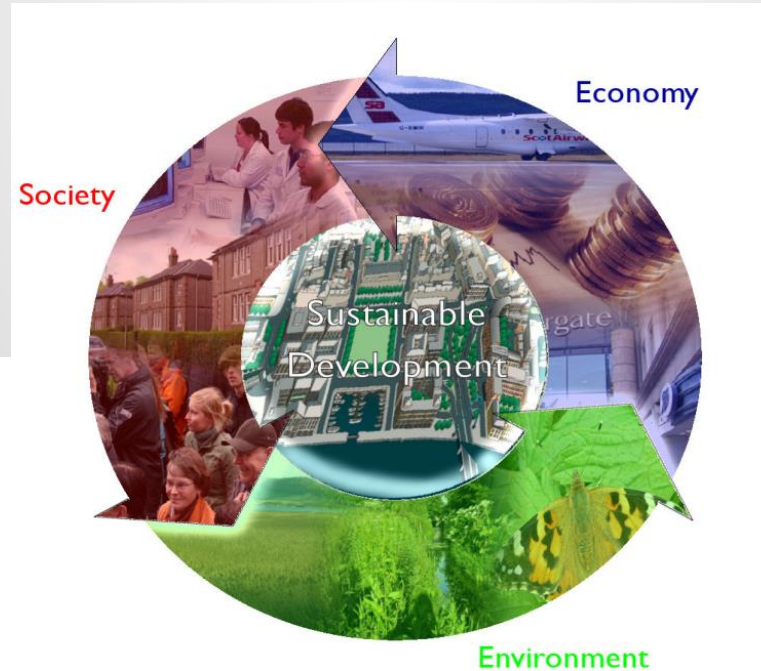

ΑΕΙΦΟΡΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΑΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

*Επίτροπος περιβάλλοντος
Ιωάννα Παναγιώτου*

Γραφείο
Επιτρόπου
Περιβάλλοντος

Ορισμός

Αειφόρος Ανάπτυξη (Α.Α.) είναι η «ανάπτυξη που καλύπτει τις ανάγκες του παρόντος χωρίς να θέτει σε κίνδυνο τη δυνατότητα των μελλοντικών γενεών να καλύψουν τις δικές τους ανάγκες»

Η ανάγκη ανταπόκρισης στις όλο και αυξανόμενες πιέσεις της οικολογικής κρίσης (με ανθρώπινη διάσταση και κοινωνική αντίληψη), έφερε στα εκπαιδευτικά συστήματα πολλών κρατών το μάθημα της Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης για την Αειφόρο Ανάπτυξη.

Το γενικό πλαίσιο καθορίζεται από την Εθνική στρατηγική για το περιβάλλον και την παιδεία, που εναρμονίζεται με τις κατευθυντήριες γραμμές από Παγκόσμιες Διασκέψεις, Συνδιασκέψεις, Διακηρύξεις, Συνέδρια, Χάρτες του Ο.Η.Ε., της UNESCO και άλλων Διεθνών Οργανισμών.

Ιστορική αναδρομή

- Το 1970 στη Νεβάδα των ΗΠΑ καθιερώνεται διεθνώς ο όρος και δίνεται ο ορισμός της. Οι πρώτες κινήσεις για Περιβαλλοντική Αγωγή ξεκίνησαν στις Η.Π.Α.
- 1972 Συνδιάσκεψη Στοκχόλμης. Θεσμοθετείται το Πρόγραμμα του Ο.Η.Ε. για το περιβάλλον (UNEP) – Ξεκίνησε ο δρόμος της ανάπτυξης της Π.Ε. σε διεθνές επίπεδο.
- 1975 Χάρτα του Βελιγραδίου. Παγκόσμια αναγνώριση, θέτονται οι βασικοί στόχοι

- 1977 Παγκόσμιο Συνέδριο της Τιφλίδας (1ο). Η Διακήρυξη για την Π.Α. κείμενο ιστορικής σημασίας, που αποτελεί το «Ευαγγέλιο» και ο βασικός σταθμός αναφοράς για τη μετέπειτα πορεία. Διατυπώνεται σαφώς ότι οι κυριαρχούσες αναπτυξιακές διαδικασίες βρίσκονται στη ρίζα των οικολογικών προβλημάτων.
- 1987 Παγκόσμιο Συνέδριο της Μόσχας (2ο). Τέθηκαν προβληματισμοί και διατυπώθηκε η ανάγκη για μετασχηματισμούς. Για πρώτη φορά υιοθετείται ο όρος της «αιφορίας». Η βιώσιμη ανάπτυξη, μοναδική λύση για το περιβαλλοντικό πρόβλημα. Η Π.Ε. ως Εκπαίδευση για το Περιβάλλον και την Αειφορία.

- 1992 Παγκόσμια Διάσκεψη του Ρίο. Διακηρύξεις στην Ατζέντα 21. Αναγνωρίζεται η εκπαίδευση ως προϋπόθεση για την Αειφόρο Ανάπτυξη και περιγράφονται οι αναγκαίες συνθήκες για μια τέτοια Εκπαίδευση.
- 1997 Διεθνής Διάσκεψη (3ο) «Περιβάλλον και Κοινωνία : Εκπαίδευση και Ευαισθητοποίηση των Πολιτών για την Αειφορία» από την UNESCO και την Ελληνική Κυβέρνηση στη Θεσσαλονίκη.
- 2002 Παγκόσμια Διάσκεψη του Γιοχάνεσμπουργκ. Ανακηρύχθηκε επίσημα η Δεκαετία 2005 – 2014 ως Δεκαετία του ΟΗΕ για την Εκπαίδευση για την Αειφόρο Ανάπτυξη και ανατέθηκε στην UNESCO ο συντονισμός και η καθοδήγηση των σχετικών δράσεων.

- 2003 Κιέβο, Μάρτης 2005 Βίλνιους Υιοθετούνται οι στρατηγικές της Εκπαίδευσης για την Αειφόρο Ανάπτυξη από τα Υπουργεία Περιβάλλοντος και Παιδείας 55 χωρών. Αναγνωρίζεται η Ε.Α.Α. ως απαραίτητη προϋπόθεση για μια βελτιωμένη διακυβέρνηση.
- 26-27 Νοέμβρη 2005. Διεθνής Διάσκεψη στην Αθήνα. Κηρύσσει την επίσημη έναρξη της Δεκαετίας του ΟΗΕ για την Εκπαίδευση για την Αειφόρο Ανάπτυξη στη Μεσόγειο. Διακήρυξη Μεσογειακής Στρατηγικής (μέτρα, δράσεις) για ευαισθητοποίηση, πολιτική θέληση, αναγνώριση και προώθηση της Ε.Α.Α.

- 24-28 Νοέμβρη 2007, Παγκόσμιο Συνέδριο στο Αχμεταμπάντ της Ινδίας, στο πλαίσιο της Δεκαετίας του ΟΗΕ (4ο). «Η Π.Ε. προς ένα βιώσιμο μέλλον- Εκπαίδευση για τη ζωή»
- 31/3 – 2/4 2009 Παγκόσμιο Συνέδριο για την Ε.Α.Α. της UNESCO στη Βόννη της Γερμανίας ...

Θεματικά έτη της δεκαετίας της UNESCO :

2006 Νερό – Γαλάζιος Πλανήτης

2007 Καταναλωτισμός & Περιβάλλον

2008 Δάσος – Πράσινος Πλανήτης

2009 Γεωργία, Διατροφή & Ποιότητα Ζωής

2010 Ενέργεια- Ανανεώσιμες Πηγές & Τοπικές Κοινωνίες

2011 Εκπαίδευση για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα

2012 Υγεία & Παραγωγικές Διαδικασίες

2013 Ανθρωπογενές Περιβάλλον & Αειφόρος Διαχείριση

2014 Ευεργοί Πολίτες

**Η Κύπρος συμμετείχε στην Παγκόσμια Συνδιάσκεψη για την
Εκπαίδευση για την Αειφόρο Ανάπτυξη (Ναγκόγια-Ιαπωνία)
10-12 Νοεμβρίου 2014**

Η Παγκόσμια Συνδιάσκεψη για την Εκπαίδευση για την Αειφόρο Ανάπτυξη (ΕΑΑ), πραγματοποιήθηκε στην Ναγκόγια της Ιαπωνίας, στις 10-12 Νοεμβρίου 2014, με τη συμμετοχή 125 χωρών και την παρουσία 89 Υπουργών Παιδείας από όλο τον κόσμο.

Η Συνδιάσκεψη ολοκληρώθηκε με την ομόφωνη υιοθέτηση της διακήρυξης για την Εκπαίδευση για την Αειφόρο Ανάπτυξη, η οποία θέτει και επίσημα την έναρξη του Παγκόσμιου Προγράμματος Δράσης στην Εκπαίδευση με επίκεντρο την Αειφόρο Ανάπτυξη (Global Action Program on Education for ESD [GAP]), και σηματοδοτεί τη νέα δεκαετία για την ΕΑΑ (2015-2024) με επικέντρωση των προσπαθειών παγκόσμια για την αποτελεσματική εφαρμογή της ΕΑΑ σε 5 άξονες προτεραιότητας.

Πέντε άξονες προτεραιότητας

- Η αναθεώρηση και ενίσχυση των πολιτικών σε παγκόσμιο και εθνικό επίπεδο για την ΕΑΑ,
- Η διαμόρφωση των κατάλληλων περιβαλλόντων μάθησης για εφαρμογή της ΕΑΑ,
- Η ανάπτυξη ικανοτήτων για την ΕΑΑ,
- Η ενδυνάμωση και κινητοποίηση της νεολαίας προς την κατεύθυνση της ΕΑΑ,
- Η ενίσχυση και προώθηση δράσεων σε τοπικό επίπεδο.

Στη βάση των πιο πάνω αξόνων, οι εκπρόσωποι των Κυβερνήσεων, των διεθνών οργανισμών, των ΜΚΟ και της Νεολαίας, δεσμεύτηκαν για την οικοδόμηση, τη διατήρηση και την ενίσχυση του πιο πάνω Προγράμματος Δράσης.

Αειφορία

- Συνεργατική, παρεμβατική αρχή με προοπτική.
- Διευρυμένη έννοια, που περιλαμβάνει, εκτός από το φυσικό περιβάλλον και τα θεμελιώδη ζητήματα της φτώχειας, της υγείας, της εξασφάλισης τροφής, της δημοκρατίας, των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και της ειρήνης.

Εκπαίδευση

Νομοθεσία

Οικονομία

αειφόρος
ανάπτυξη

Τεχνολογία

Κοινωνία

Προστασία του
Περιβάλλοντος

Μη Αειφόρο ανάπτυξη ζούμε σήμερα,
όπως δραματικά καταδεικνύει η επικαιρότητα:

- τράπεζες και οικονομικοί κολοσσοί καταρρέουν
- κράτη όπως η Ισλανδία, η Ελλάδα, η Κύπρος ...
- εκατομμύρια άνθρωποι χάνουν μαζί με τις δουλειές, τα εισοδήματά τους και την ελπίδα ... να βελτιώσουν το επίπεδο της ζωής τους

Ανάπτυξη για λίγους

Ένας τρόπος προσέγγισης...

➤ Η φύση παρέχει τις πηγές ...

- Η οικονομία δημιουργεί τα μέσα ...
- Η κοινωνική ανάπτυξη είναι ο **στόχος...**

ΑΕΙΦΟΡΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗ

- Η Αειφόρος Ανάπτυξη αποσκοπεί στο να βελτιώσει τις συνθήκες διαβίωσης του ανθρώπου, διαφυλάσσοντας παράλληλα το περιβάλλον βραχυπρόθεσμα και, κυρίως, μακροπρόθεσμα.
- Η αειφόρος ανάπτυξη αποσκοπεί σε μια οικονομική ανάπτυξη η οποία να είναι αποτελεσματική, κοινωνικά δίκαιη και περιβαλλοντικά βιώσιμη.
- Η ιδέα δεν είναι καινούργια. Πολλοί πολιτισμοί, μέσα από τους αιώνες, αναγνώρισαν την ανάγκη της αρμονίας μεταξύ του περιβάλλοντος, της κοινωνίας και της οικονομίας.
- Το τι είναι καινούργιο είναι η συστηματική πλέον αντιμετώπιση των προβλημάτων.

Η Έννοια της Αειφορίας / Βιωσιμότητας

Ευρωπαϊκή Στρατηγική για την Αειφόρο Ανάπτυξη

Η Ευρωπαϊκή Ένωση υιοθέτησε την πρώτη Ευρωπαϊκή Στρατηγική για την Αειφόρο Ανάπτυξη κατά τη σύνοδο του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου στο Γκέτεμποργκ, το 2001.

Στην πορεία μέσα από μια διαδικασία δημόσιου διαλόγου ολοκλήρωσε την Αναθεωρημένη Στρατηγική για την Αειφόρο Ανάπτυξη, η οποία και εγκρίθηκε από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, τον Ιούνιο του 2006.

Οι βασικοί στόχοι της Αναθεωρημένης αυτής Στρατηγικής είναι:

Προστασία του Περιβάλλοντος - Διατήρηση της ικανότητας της γης να ευνοεί τη ζωή σε όλη της την ποικιλία, την πρόληψη και μείωση της ρύπανσης του περιβάλλοντος και την προώθηση αειφόρων προτύπων κατανάλωσης και παραγωγής.

Κοινωνική Δικαιοσύνη και συνοχή - Προώθηση μιας δημοκρατικής, υγιούς, ασφαλούς και δίκαιης κοινωνίας, που βασίζεται στην κοινωνική ένταξη και τη συνοχή, να σέβεται τα θεμελιώδη δικαιώματα και την πολιτιστική ποικιλομορφία, να διασφαλίζει την ισότητα ανδρών και γυναικών και καταπολεμά κάθε μορφή διάκρισης.

Οικονομική ευημερία - Προώθηση μιας ακμάζουσας, καινοτόμου, πλούσιας σε γνώσεις, ανταγωνιστικής και οικολογικά αποτελεσματικής οικονομίας, που να εξασφαλίζει ψηλό επίπεδο ζωής, πλήρη απασχόληση και ποιότητα εργασίας σε ολόκληρη την Ευρωπαϊκή Ένωση.

Ανάληψη των διεθνών ευθυνών - Ενθάρρυνση της εφαρμογής, σε παγκόσμιο επίπεδο, δημοκρατικών θεσμών βασιζόμενων στην ειρήνη, την ασφάλεια και την ελευθερία και προάσπιση της σταθερότητας των θεσμών αυτών και ενεργός προώθηση της αειφόρου ανάπτυξης σε ολόκληρο τον κόσμο.

Η Επιλογή είναι δική σου! ΕΣΥ τι επιλέγεις;

Έχοντας ως δεδομένα ότι:

1. οι πόροι δεν είναι απεριόριστοι (άρα είναι σπανίζοντες),
  2. οι επιθυμίες των ανθρώπων για αγαθά και υπηρεσίες είναι απεριόριστες και
  3. οι επιθυμίες των ανθρώπων είναι, ως επί το πλείστον, αντικρουόμενες και ανταγωνιστικές
- μεταξύ τους, συνεπάγεται ότι κάθε κοινωνία ανθρώπων θα πρέπει να δώσει λύση, σε τέσσερις κατηγορίες προβλημάτων που μπορούν να εκφραστούν υπό την μορφή ερωτημάτων ως εξής:
- Ποια αγαθά και υπηρεσίες θα παραχθούν και σε τι ποσότητες;
  - Πώς θα παραχθούν αυτά τα αγαθά (δηλαδή τι τεχνολογία παραγωγής θα χρησιμοποιηθεί);
  - Πως θα γίνει η διανομή των προϊόντων στα άτομα μέλη της κοινωνίας;
  - Πως μπορεί να αυξηθεί η ποσότητα των παραγόμενων προϊόντων (δηλαδή πως αναπτύσσεται οικονομικά μια κοινωνία);

Πρόσφατα η έκθεση «**Decoupling Natural Resource Use and Environmental Impacts from Economic Growth**» από το **UNEP – International Resource Panel**, μέσα από την οποία γίνεται μια προσπάθεια να προσεγγιστεί η προοπτική χρήσης λιγότερων πόρων και πρόκλησης λιγότερων περιβαλλοντικών επιπτώσεων για την επίτευξη της ίδιας ευημερίας εστιάζει κυρίως σε 4 κατηγορίες: **πρωτογενή ανεπεξέργαστα κατασκευαστικά ορυκτά, βιομηχανικά ορυκτά, ορυκτά καύσιμα και βιομάζα.**

Όπως αναφέρεται, η έννοια της «αποσύνδεσης» της οικονομικής δραστηριότητας από την υποβάθμιση του περιβάλλοντος και την αλόγιστη χρήση φυσικών πόρων θα χρειαστεί σημαντικές αλλαγές στις κυβερνητικές πολιτικές, στην εταιρική συμπεριφορά, και φυσικά στα καταναλωτικά πρότυπα.

Προσωπικά έχω επιλέξει

Ατομικά, ιδεολογικά, οικονομικά, κοινωνικά, πολιτικά

Το μοντέλο της Αειφόρου Ανάπτυξης

«μιας ανάπτυξης που ανταποκρίνεται στις παρούσες ανάγκες χωρίς να υποθηκεύει τις δυνατότητες των μελλοντικών γενεών να ικανοποιήσουν τις δικές τους».

γιατί

«Ουδέν άτακτον των φύσει»

Αριστοτέλης

Δηλ. τίποτα απ' όσα είναι δοσμένα από τη φύση δεν είναι χωρίς τάξη.